

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vas-árnap és csütörtökön.
Előfizetési ár:
Negyedévre 2 korona 50 fillér Felévre 5 kor. Égész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca, Pollák-ház,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyílt-térli közlönyeket
a kiadóhivatal
méréselt árjegyzék szerint számít fel

A mezőgazdasági hitel.

(A gazd. egyesület figyelmébe.)

Minden gazdálkodás három tényezőre támaszkodik: tőkére, munkára és szakértelemre. A mezőgazda is tapasztalni kénytelen, hogy a műveltség rohamos terjedésével mennyivel több munkával és mennyivel több tudással, szakértelemmel kell fáradoznia, hogy magát és családját fenntarthassa és hogy kis vagyonát gyarapíthassa.

A mezőgazda vagyonát a föld képezi. Tőkéjének túlnyomó része a föld, amelynek főképen értékével szemben gazdasági beruházásai és eszközei igen csekély értékűek. Ujabb időben, hogy a gazdálkodás nagyobb jövedelmet hozzon, a talajjavítás és célszerű eszközök beszerzésére mind több-több tőkét kell fordítania a mezőgazdának, de a tőke beszerzésére igen gyakran a hitelt kell igénybevennie. A hitel azonban igen gyakran örökségek kifizetésére szolgál, sőt nem ritka eset, hogy a hitel éppen földvétele, tehát éppen tőkeszerzésre lesz felhasználva.

Igen sokszor halljuk a panaszt, hogy míg rendes körülmények között a kereskedő 5-6 százalékra kap kölcsönt, addig a mezőgazda rendes viszonyok közt is 8 százalékot kénytelen fizetni, holott a mezőgazda vagyonát, a földet se tűz, se víz, se ellenség meg nem semmisítheti, ellenben a kereskedő vagyona bizonytalan. Hogy van hát, hogy még is az utóbinak van nagyobb hitele?

Sokan azt állítják, hogy ez is egyik oka a mezőgazdaság válságba jutásának, nem csupán a munkáskérdés. Ha így van, annival inkább megérdemli, hogy a mezőgazdasági hitel kérdésével foglalkozzunk.

Az a tény, hogy a mezőgazdák hitele kisebb, mint a kereskedőké, szerintünk onnan van, mert a mezőgazda a kölcsönként tőkét megtartja, beruházza s csak hosszú idő alatt részletenként fizetheti vissza, míg ellenben a kereskedő a kölcsönként tőkét, a hitelt arra használja fel, hogy vele a saját forgalmát emelje. Az áru gyakori eladásának különbözetéből előállott magas százalékot használja s a sűrű adás-vevés folytán neki könnyebben módjában van a kölcsönként összeget rövid időn belül visszafizetni. A tőkepénzes pedig inkább adja pénzt kisebb kamatra, csakhogy szükség esetén könnyebben pénzéhez juthas-

son, mint nagyobb kamatra úgy, hogy tőkéje hosszabb időre legyen leköltve.

Maguk a mezőgazdák, csak itt nálunk Szentesen is közel 2 millió frtot helyeznek el betétül $4\frac{1}{2}$ vagy 5 százalék kamatozásra a pénzügyintézetknél csak azért, hogy ha kell, hamarabb a pénzükhöz juthassanak, míg megszorult gazdatársuk 8 százalék mellett, sőt bátran mondhatjuk, magasabb percentre kap csak hitelt. Figyelembe véve, hogy évenként mintegy félmilliónyi jelzálog telekkönyvi betáblázás történik, melyet itteni kisgazdák földjére, tehát vagyonára különböző idegen pénzügyintézetek, bankok hoznak be hozzánk, bátran állíthatjuk, hogy e jelek beteges gazdasági életnek a kórságos tünetei. S hogy ki ennek az oka? — Bizony első sorban maga a gazdaközönség a hibás.

Hibás a gazdaközönség azért, mert pénzt a nélkül, hogy hasznos beruházásokra fordítaná, csekély kamattal mellett letétbe helyezi. Ez bizonyítja legjobban, hogy a gazdaközönség vállalkozási szelleme, munkához való kedve hanyatlott. Hibás a gazdaközönség azért, hogy hamár pénzt forgatni nem akarja és vállalkozásokra, beruházásokra nem fordítja, nem adja oda a még vállalkozni tudó, vállalkozó, dolgozni akaró kisbirtokos munkástársainak sem. Így amíg maguk egyrésztől lekötik a tőkét, másfelől megnehezítik a tőkéhez való hozzáférhetést is azoknak, akik azt előnyösen tudnák forgalomba hozni a maguk, családjuk, a mezőgazdaság és így közvetve a köz javára is.

Indokolt ugyan, hogy a tőkepénzes a pénzt úgy helyezhesse el, hogy azt a lehető legrövidebb idő alatt igénybe vehesse, de teteti ezt a nélkül is, hogy gazdatársát, aki csak évenként képes törleszteni a kölcsönvett és beruházott tőkét, — megszorítaná, — a földhitel által.

A földhitel záloglevélben kifejezve testet nyel, áruvá lesz, amely adható és vehető, amely értékét soha el nem vesztheti mert hiszen minden körülmények közt megmarad a föld, mely a hitel fedezetét képezi.

A földhitel nálunk igen lassú fejlődést mutat. Míg Német- és Franciaországban a leghatalmasabb pénzügyi tényező, addig nálunk csak az állam tett sokat a földhitel fejlődésére célszerű törvények és a telekkönyvek létesítése által. A magyar társadalom pedig, különösen a magyar

gazdaközönség semmit sem tett mást, csak éppen hogy igénybe vette az állam által felállított földhitelintézetet.

Pedig mi volna egyszerűbb, mi volna gazdaságilag egyszerűbb, mint hogyha például Szentesen is az az egy pár millió forintot igénylő kisebb birtokos osztály helyi földhitelintézetű csoportosulna és ingatlanainak fele értékig záloglevelet bocsátana ki és betét helyett a jobb módú gazdák ezen zálogleveleket megvennék. Olcsóbban és gyorsabban jutna a kisbirtokos pénzhez, mint mostan messzi más városokból, drága közvetítői segítségével. Drágábban értékesítené a vállalkozni nem merő, vagy nem akaró módosabb gazdaközönség is a heverő tőkéjét.

A záloglevelek adása-vevése nálunk ez ideig szokatlan, új kereskedelmi forgalmat létesítene, mely a kereskedelem egyéb ágaira előnyös befolyással volna. Törvény nélkül is elejét venné a terjeszkedő uszoriának, megkönnyítené a mezőgazdaság helyzetét. Kibékíteni igyekezne a szakérteimet, a munkát a tőke megjelenése, ami a munkás osztály s különösen az urak közötti békétlen viszonyt szelidítené.

Gazdaközönségünknek módjában van, hogy a kisbirtokos osztály javára ne csak a föld hitelt szabadítsa fel, hanem személyi hitelt is a gazda hitelle. Ennek kielégítése pedig legjobban történnék a már általunk több ízben javasolt közraktári intézmény létesítése által.

A csongrád megyei gazdasági egyesületben ma már meglehetősen összetömörült a szentesi gazdaközönség szíri-e-java arra, hogy a város belső és külső területén a gazdálkodást fejlessze és általán a közművelődést előmozdítsa. Szép fejlődésben van az egyesület és az utóbbi években vezetése olyan kezekbe jutott, melyektől méltán várhatunk minden szépet, jót és üdvöset.

Midőn ezekben a sorokban a mezőgazdasági hitelt hívjuk fel a nagyközönség figyelmét, óhajtánánk, hogy az itt megpendített eszméket az itt működő gazdasági egyesület karolja fel a legmelegebben és hogy célszerű intézmények: saját kebelében helyi földhitelintézet és közraktár létesítése által mozdítsa elő a szentesi mezőgazdasági hitelt és ezzel együtt a közjóletet.

Közigazgatási bizottság. Csongrád vármegye közigazgatási bizottsága f. hó 23-án tartotta rendes havi ülését V a d n a y Andor dr. főispán elnöklésével, rövid 5 négy óra alatt végezvén az egész ügyrenddel, mely ezúttal bizonyosan azért volt olyan sovány, merthogy a megyei főbb tisztviselők idejét a küszöbön levő rendes megyegyűlés rengeteg ügyhalmaza jórészt lekötve tartja.

A szorosan vett közigazgatási előadományok közt alig is kerül egy-kettő, mely közügyekre tarthatna számot.

Az alispán bemutatja a kereskedelemügyi miniszter leiratát arról, hogy a vasúti tisztviselők, épp úgy, mint a többi állami tisztviselők, ez utánra utadöntések lesznek. Ezekre tehát már a következő, 1901. évtől kezdődően nem róhatnak utadót, mire nézve a vármegyénk területén az intézkedések már megtörténtek.

Csongrád, Mindszent, Szegvár, Horgos, Dorosma és Kistelek vámszedési jogot kérnek a vasúton hozzájuk érkező, vagy náluk feladott árúkra. Ez a kérvény már foglalkoztatta a közigazgatási bizottságot, fel is terjesztették a kormányhoz pártolón, onnan azonban most már azzal érkezett ez a kérdés vissza, hogy előbb meg lesz hallgatózó a várm. közgazdasági előadó és a kereskedelmi s iparkamra is arra nézve, — megfelelő-e a kért vámdíjtételek? — Csak azután adja meg a miniszter a kért jogot.

A következő ügy egy kis pikáns csemege volt a sok szürkeségben, mert H e g y i páter egy újabb csínytevéséről esett benne szó.

A derék páter ugyanis árkot húzatott a papi föld mentén a kilencvenes, de nem ám a papiföldből, hanem a közdülőtől. Ezt az útfoglalást panasz tárgyává tette a szomszédos birtokos, s H e g y i a vizsgálat során azzal védekezett, hogy a — papi földből van véve az árkerület, s tehát nem vett el semmit a köztulajdonból.

A járási főszolgabíró erre a helyszínen tartott vizsgálatot, felmérte a határos földet és akkor kitűnt, hogy a derék páter hű maradt önmagához, fülentett, mert bizony ő kegyelme a dülőlőtől hányatta az árkot és e célra 72 négyszög méter területet foglalt el a közvagyonból. A főszolgabíró el is ítélte ezért 2 napi elzárásra s 100 korona pénzbüntetésre, mely — nem fizetés esetén — további 5 napi elzárásra változtatható; de persze H e g y i ez ellen most föllebez. A közig. bizottság pedig — mielőtt a föllebbezést érdemben elintézné, elhatározta annak a felderítését, községi közdülőt, vagy mezői közdülőt-e az, amiből istene szent (?) szolgálja foglalt.

Végezetül a tanfelügyelő mutatta be a közoktatásügyi miniszter leiratát, mely szerint — a jövő évi népszámlálásra való tekintettel megengedi, hogy január 1-10 ke között az oktatás a népiskolákban szüneteltesse, hogy így a tanítók mint számláló biztosok működhesse és ezzel az ülés 12 órákor bezárlt.

Városi közgyűlés.

— október 22. —

Nem igen sokan érdeklődtek a városatyák közül a f. hó 22-iki közgyűlés ügyei iránt, pedig akadt ezek közt olyan is, mely jogot formálhatott volna rá, hogy mindenki érdeklődjék iránta, akit akár vagyon, akár a közbizalom arra hívott el, hogy szerepet juttasson neki a közügyek intézésében.

Hosszú lélegzetű nem is volt ez a közgyűlés, egy negyed 12 órákor az elnököl polgármester már rendelkezhetett a jegyzőkönyvHITELESÍTÉSéről és berekeszthette a gyűlést, melynek lefolyását a következőkben adjuk:

Elnök: L a k o s Imre dr. polgármester a képviselőik üdvözlésével a közgyűlést megnyitván miután az elmaradhatatlan interpellációkon hamarosan átvérgődtek, — a városatyák rátértek a napirendre.

Ennek első ügye volt: a polgármester előterjesztése arról, hogy a közigazg. bizottság határozatának végrehajtásában Sz á n t h ó János birtoknyilvántartó az állásától felüggesztette s aztán ez állásra Sz ú r s z a b ó v a g y Kálmán adópénztáros helyettesítve, az ügyek elátására egy segéd számtisztet rendelt át a hivatalhoz, viszont ennek a helyére meg egy napidíjast alkalmazott.

F ü s t i M o l n á r Sándor volt az egyetlen, aki a jelentést nem akarta tudomásul venni, de B á n f a l v i Lajos felszólalása után ellátottól a szándéktól és így a tudomásul vétel egyhangulag történt.

Ezután jóváhagyták az 1901 évi virilisi városi képviselők kiigazított névjegyzékét, mely most már 15 nappal közzselemlé tétel után, a beérkezett felszólalásokkal együtt felterjesztetik az alispáni hivatalhoz.

A polgármester erre következett előterjesztése, hogy a külterületi adóösszeírásához egy hónapra négy idegen fuvar fogadtak fel, heves vitát keltett. S z e d e r János nem tartja helyén valónak, hogy ezt a fuvarozást nem az előfogatos teljesíti, holott erre kötelezve volna, s úgy látja, hogy a tanács ismét megelégedkezett a köteles takarékoságról. C i c a t r i c i s Lajos dr. a képviselőtestület kifejezett akaratának semmibevevését látja a tanács részéről fenforogni, mert a közgyűlés a f. évi költségvetés megállapításakor kimondta, hogy felváltva 2—2 számtiszt teljesítse a külterületi összeírást, két fuvarral, melyet ez esetben az előfogatos is állhat. Mielőtt tehát a közgyűlés ez ügyben a tanács eljárását jóváhagyná: indítványozza, hogy bizottság küldessék ki annak megvizsgálására, vajon csakugyan szükség volt-e idegen fuvarok feladására? — N o v o b á c z k y Győző gazd. tanácsnok és L a k o s Imre dr. polgármester a tanács eljárását védelmezik, ellenben V a r g a József és K á t a i Pal János elítélik azt, mire végül a közgyűlés egyhangulag elfogadja C i c a t r i c i s indítványát és a vizsgálat megtartására, az indítványozó elnökletele alatt S z e d e r J n o s t, K á t a i Pal Jánost és V a r g a Józsefet küldi ki.

Hogy a bogarúg teljes kinyitása és az új tyúkpiactér rendezése érdekében a K o v á c s Mihály-féle egész telket megvette a polgármester a város részére: helyessé válték tudomásul s az adás-vételi szerződést novemberben fogják tárgyalni.

Ezután egyhangulag fogadták el S z e d e r János és képviselőtársai azt az indítványát, hogy a földmivvelésügyi miniszterhez K a r d o s Jenőnek szentesi m. kir. állatorvossá leendő kinevezése érdekében felírják és az ügy sürgösségére való tekintettel, a jegyzőkönyv e pontját hitelesítenek mondták ki.

H a l á s z János, az új vendéglő bérlője újabb bérelengedést kért. A gazd. szakosztály ezt a kérvényt levenni javasolja a napirendről. Az ügygyel kapcsolatban B á n f a l v i Lajos szóva teszi, hogy a városi vendéglők és csárdák bérszerződéseit milyen rendtelnek s aztán egyhangulag elfogadják a szakosztály javaslatát.

A köztisztasági szabályrendeletet, B á n f a l v i Lajos indítványára, ezúttal is levették a napirendről s a polgármestert oda utasították, hogy alkalmas időben külön erre a célra rendkívüli közgyűlést hívjon össze.

Az új komp kizárására keletkezett vállalati szerződést, némi vita után, jóváhagyták, majd azt a módosítást ejtették a vendéglők és kocsmákról alkotott szabályrendeleten, hogy megállapították annak keretében hány szálloda, vendéglő, kávéház és kávé-mérés engedélyezhető a város területére.

Ezután felolvastak a város és a m. kir. államvasútak közt, a vesártéri árterzi kút-fentartása tárgyában újrafogalmazott szerződést, melyet B á n f a l v i Lajos felszólalása folytán oda módosították, hogy a városnak a kút-fentartására vonatkozó kötelezettsége nem csupán azon 90 év elteltével szűnik meg, amelyen belül a vasút a város tulajdonát képezi, hanem előbb is, ha — bármely oknál fogva — a kérdéses vasút megszűnne a város tulajdona lenni.

A Csongrád megyei történeti és régészeti társulat ajánlatot tett egy lakrésznak az új vendéglőépület bérházzal szemben leendő bérbérvételére. A gazdasági szakosztály javasolta az volt és ezt N o v o b á c z k y Győző meg Z s o l d o s Ferenc erőlyesen védelmezték is, hogy 240 frt-ért adja a város bérbe a kérdéses lakrészt a társulatnak, így azonban, hogy ez összegből — 5 éven át — évi 100 frt segélyt engedjen el a város. Ezzel szemben állt K á t a i Pal János indítványára, hogy segélyt ne adjanak, hanem évi 200 frt bérösszegét adják ki a lakrészt a társulatnak. A többség persze, ezt az utóbbi indítványt fogadta el, mert — azt mondták — l u k s z u s az egész régészeti társulat.

Még a pénztárvizsgálatokról szóló jelentéseket vették tudomásul s aztán kirendeltetvé a jegyzőkönyvHITELESÍTŐK, a közgyűlés bezárult.

Ujdonságok

Szentes, 1900. október 25.

— A megyegyűlés tárgysorozatából.

Csongrád vármegye törvényhatósági bizottságának folyó hó 30-iki közgyűlésére 166 ügy van kitűzve, melyek közt általánosabb érdekűek a következők: Erzsébet királyné arc-képének leleplezése. — Alispáni évnegyedes jelentés. — A vármegyei szervezési és ügyviteli szabályrendeletének megállapítása. — Házipénztári költségvetés 1901-re és közüti költségvetés 1901/902-re. — A virilisi megyebizottsági tagok 1901-re éviényes névjegyzékének bemutatása. — Intézkedés az évközben megüresedett választott megyebizottsági tagságoknak választás útján leendő betöltéséről. — Az orvosok által igényelhető díjazás mérvének megállapítása. — Belügyminiszteri körrendelet a jegyzői tanfolyam hallgatóinak ösztöndíjjal leendő részletése tárgyában. — Győr-megye leirata a vasárnapi munkaszünetnek a közhivatalokra leendő kiterjesztése tárgyában. — Dorosma képviselőtestületének előterjesztése a halassi és majsai közutak kiépítése tárgyában. — Rúzs Molnár Ferenc föllebbezése Szentes képviselőtestületének a békényi csárda és komp beáradása tárgyában hozott határozata ellen. — Kuklics György, Hegyi Antal, és társai föllebbezése csongrádi bíróválasztás ellen. — Hegyi Antal ifj. Szabados József és társai föllebbezése a Csongrád képviselőtestületének Hegyi Antal ellen teendő panasz tárgyában hozott határozata ellen. — Nagy PalImre és társai csongrádi lakosok kérvénye, a község közbékéjének megóvása érdekében. — Jerney Zoltán föllebbezése Dorosma képviselőtestületének a közs. szervezési szabályrendeletét módosító határozata ellen. — Szegvár község képviselőtestületének határozata a fűgyermekmenedékhely egyesület által a községben foganatba vett építkezésekhez a szükséges fuvar és kézimunka erő ingyenes szolgáltatása tárgyában.

— Szentes a szini kerületekben. A vidéki színészet rendezésén fáradozik a belügyi kormány. Kineveztek a vidéki színészet országos felügyelőjének F e s t e t i c s Andor grófot, a nemzeti színház volt igazgatóját bi-

zonyosan azért, mert úgy gondolták, hogy — ha nem vált be az ország legelsőrendű színházainál igazgatónak, okvetlenül jó lesz a vidéki színezet élére. Az országos felügyelő aztán most azon fáradozik, hogy színl kerületekbe ossza be az országot és tervezet volt alkalmunk látni. Persze, ebből a tervezetből csak az érdekel bennünket, ami Szentestre vonatkozik. E szerint Szentest a 17-ik kerületbe volna beosztva, még pedig Zombor, Nagybecskerek, Nagy-Kikinda és Békés-Csaba városokkal, ellenben Csongrád egy olyan kerületbe jutna, melyet egy jó csomó vármegye olyan községeiből ráltak össze, mely községek nem bírnak meg elsőrendű társulatokat. Valami beleszólásunk azonban talán nekünk is lesz az ellen, hogy Szentest kényszerint, a város meghallgatása nélkül osszak az akármelyik színl kerületbe is. És a tervezet beosztást nagyon szerencsétlen gondolatnak tartjuk, mert a Szentessel egy kalap alá hozott összes városokban, kivétel nélkül közsínház van, — hol töltte hát a szintársulat, melynek ez a kerület jutna, a nyarat? Sőt területi szétszórtságunknál fogva sem alkalmosak a városok arra, hogy egy kerületbe szorítsanak össze, A városnak foglalkoznia kell ezzel a kérdéssel s jó lesz részen lenni, hogy fölöttünk nélkülünk ne határozzanak.

— **Iskolafelügyelés.** Tergina Gyula dr. kir. tanfelügyelő a közigazgatási bizottsági gyűlés alkalmát arra használta fel, hogy a f. hó 23-án reggel ellátogatott a helybeli zsidó iskolába. A tanfelügyelő csaknem egy órát időzött az iskolában és megfigyelte az előadásokat, valamint meghallgatta a tanulók feleleteit is. Az eddigi taneredmény teljes mértékben kielégítette a tanfelügyelőt és ennek kifejezést is adott a hitközség iskolaszéki elnöke előtt.

— **Halálózás.** Magócsról tegnap az a telefonhír érkezett Szentestre, hogy ott tegnap Varságh Gusztáv uradalmi tisztartó szívszélűség következtében hitelen meghalt. Varságh Gusztáv néhány év előtt vette csak át a Károlyi Imre gróf magócsi uradalmi vezetését és a viszonylag rövid idő alatt is általános becsülést és rokonszenven szerzett magának mindama körökben, melyekkel hivatása teljesítésében vagy társadalmilag érintkezett. Temetése tegnap volt, a közfelfékvő uradalmak tisztjeinek és alkalmazottainak élénk részvétél.

— **Elgázolta a vonat.** Borzalmas szerencsétlenség történt a f. hó 21-én éjjel a szentes-vásárhelyi vonalon, Szentest és Szegvár állomások közt, a Sápalmossal. Az egyik vonat, — hogy melyik, — ez ideig még megállapítható nem volt, — a szó szoros értelmében összezúzott egy embert, kinek borzasztóan összeroncolt hullaját, arra haladó fuvarosok úgy találták hétfőre viradóra, vérbefagyva a sínek mentén. Vig Ferenc szegvári lakos az elgázolt ember. Nem tudni: miképen került a vonat útjába, mert a mozdonyvezető nem vette észre, hogy ember állna a gőzgép útját s szinte elképzelhetetlen, hogy Vig, ha egyébként józan állapotban volt, nem hallotta a közeledő vonat dübörgését és nem látta volna a gép homlokzatán levő lámpás messze áradó fényét. A vonatvezető és a gépész alig észlelheték a zökkenést. melyet egy ember elgázolásával a vonat szenvedett, különben bizonyosan megálltak volna. Az esetről más nap értesítették a szentesi járásbírószágot, honnan Szeless György albiró rögtön a helyszíneére szállt ki. Akkorra azonban egy arra elhaladt fuvaros már felvette kocsijára a hul-

lát és beszállította Szegvárra, ahol Szeless albiró jelenlétében agnoskálták és orvosrendőrileg felboncolták. A szerencsétlen véget ért ember testét szörnyű mód összeroncította a vonat, koponyáját, fél arcát teljesen levágta, mellkasát, karját, alsó lábszárát és lábfejét összezúzta a felismerhetlenségig. A vizsgálat folyik abban az irányban, véletlen baleset áldozata, vagy talán öngyilkos-e a szerencsétlen. Sőt nem lehetetlen, hogy büntény-nyel állunk szemben, mert bizonyosan tudják, hogy Vignél 200 forint és egy munkáskönyv volt, mikor hazuról távozott és sem a pénz, sem a könyvet nem találták többé nála.

— **Reformáció ünnepe.** A két protestáns egyház évről évre ünnepet ül az október 31-hez legközelebb eső vasárnapon annak a korszakok eseménynek emlékére, hogy az igazságtalan augustinus barát — Dr. Luther Márton — e napon szegyezte ki világraszóló 95 tételét a vittenbergi vártemplom ajtajára, hogy merész kalapácsütésével romba döntötte az ókor rozzant alkotmányát és egy új, jobb jövőnek alapjait rakta le. A bátor szörzetes kezdeményezésére a lelkiismereti kényszer békői lehullottak; a szabad vizsgálódás, az önmeggyőződés lelkesítő tudata indította a keresztényéletet a haladás, lelki művelődés, a tisztább erkölcsök, az egészséges fejlődés útjára előre. E korszakos mozgalom emlékére öltenek ünnepi díszet a legközelebbi vasárnapon a protestáns gyülekezetek templomai és zendül fel azokban a nagy reformátor páratlan hatású éneke: „Erdős várunk nekünk az Isten...”

— **Nagy a munkáshiány.** Az alföldi magyar kubikosmunkás messze vidéken híres, kaposok is nagyon. És nem igen panaszkodhatnak, hogy nincs kereset, mert mindenütt fojnak nagyobbzerű földmunkák, melyeknél a kubikost nélkülözni nem lehet. Most azonban a munkáskéz nagy hiányát érzik mindenfelé, t. i. a szivós alföldi magyar munkás kézet. Nem kevesebb, mint 1330 kubikost keresnek most egyszerűen. A földművelésügyi minisztériumban szervezett ügyosztály foglalkozik a közvetítéssel, ez mutatja ki, hogy annyi munkásra volna az ország különböző vidékein szükség, de összesen csak 388 munkás kínálkozik erre, holott akinek jó két mánkas keze van és el akar szegődni, ugyancsak válogathat a munkában. Vármegyeinkből éppen csak 38 munkás kínálkozott bármilyen munkára. Ugy látszik hát, hogy van foglalkozásuk a munkásainknak; ha csak az ősi mezei munka itthoni elvégzése után nem jelentkezik tömegesebben.

— **Előkészületek a népszámláláshoz.** A jövő évi január hó első napjaiban megjelentendő népszámlálás előkészületei serényen haladnak előre. A számláló-kerületek beosztásával már elkészültek, és szerint a belterület 35, a külterület 25 kerületre osztottak fel. Minden kerület egy számláló-biztosot kap, tehát összesen 60 számláló-biztos fog működni. Ezeknek a személyére nézve azonban még megállapodás nincs, akik tehát számláló-biztosokul alkalmaztatni kívánják, minél előbb jelentkezzenek Bugyi Antal közigazgatási jegyzőnél, a hol részletesebb információ is szereshető.

— **Újabb szerencsétlenségek a hidépítésnél.** Algyőről, ahol nagy apparátussal folyik a vasúti hid építése, újabb munkás-szerencsétlenségről értesítik lapunkat. Egyszerre három munkást ért az építésnél súlyos baleset. E les Gábor munkás az állványról zuhant le, míg Tóth Antal és Makra János munkásokat a gépházban érte a szerencsétlenség. Petróleummal öntötték le magu-

kat s a kőolaj lángot kapott és összeégett a két munkást. A szerencsétlenül járt munkásokat dr. Fuchs Zsigmond, a vállalat orvososa vette ápolás alá. Hú újabb balesetekkel az algyői vasúti hid építésénél előfordult szerencsétlenségek száma, rövid három hó leforgása alatt, tizennégyre emelkedett.

— **A vasárnapi munkaszüneti felfüggeztése.** H e g e d ű s Sándor kereskedelemügyi miniszter a következő rendeletet intézte a hatóságokhoz:

„Tekintettel arra, hogy karácsony estéje ez évben vasárnapra, az újév napja pedig hétfőre esik, és a nagyközönség az ezen ünnepek alkalmából szokásos bevásárlásokat rendszerint az említett ünnepek megelőző napon szokta teljesíteni, — a belügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök és a földművelési m. kir. miniszter urakkal egyetértőleg, kivételesen megengedem, hogy a f. évi december 24-re és 31-re eső vasárnapokon, az 1891. XIII. t. c. 3. §-a alapján 1892. március 5-én 14817. sz. alatti kiadott rendelet II. 1, 2, 3, 4, és 5. pontjai alatt említett ipari és kereskedelmi telepeken az ipari munka, illetőleg adás-vevés egész napon át végeztesse.

Erről a törvényhatóságot azzal a felhívással értesitem, hogy fenti intézkedésem tartalmáról értesítse a hatósága alá tartozó rendészeti és ipari hatóságokat.

— **Nőegyleti közgyűlés.** A szentesi evangélikus nőegylet e hó 14-én tartotta meg rendez évi közgyűlését, mely egyszerűsind jubiláló jelleggel is birt, amennyiben az egytel fennállásának első tíz esztendejét töltötte be. Az ez alkalomból bemutatott adatok szerint, az egytel az első tíz év alatt: ingyen női kézimunka tanítás, szegény gyermekek felruházása, jótékony célú sorsjegyek, vizsgai jutalomkönyvek, polg. leányisk. stipendium, kisdödvös, gyermekmenhely létesítés, gyáminintézetek, Erzsébet királyné alap. verekeskereszt egytel, szegény egyházak és községek, helybeli és országos inségesek, beteg nők, siketnémák stb. fellegítésé címén, nem kevesebb mint 800 forintot áldozott. E mellett mintegy ezerkétszáz forint alaptőkét gyűjtött. A jubiláló közgyűlés a lapot a tagként lépett be a kir. főgyimnasia m. segély egyesületébe. B o t h l e n Gábor és M a t y á s király szobrait 15 koronát szavazott meg. A megejtett tisztújításnál, H a n k i s s Károlyné és M o j z s i k Lajosné úrnők elnöksége mellett, a teljes tisztikar és választmány a régi maradt.

— **Téli tolvajlás.** Ahogy a tél kezdi hidegét éreztetni, nyomban lábra kelnek az úgynevezett téli tolvajok, akik nyáron csudalatosképen vesztegelnek, de a hűvös évszakkal még nem állják, hogy ruhaneműt, fát vagy aprójszág-félt ne lopjanak. Az első, tudomásunkra jutott ilyen téli tolvajlás f. hó 23-án történt, még pedig elég vakmerő tolvajlás, mert nem is éjjel, hanem délután 5-7 óra közt követte el az ismeretlen tettes. A mondott időben ugyanis dr. R e i s S a m u orvos előszobájából a fogásra aggatott összes ruhaneműk, ezek közt két új téli kabát — eltűntek. A tolvajesinyről azonnal jelentést tettek a rendőrségnek, mely azonban mindmostanig csak ama bizonyos nagybottal ütőgeti a vakmerő tettes nyomát.

— **Vörös táncmulatság.** A felgyői majorban f. évi április 15-én nagy tanyai bálát rendeztek a legények. Persze ez is, mint a legtöbb ilyen mulatság veredéssel végződött, amelyben három legény súlyosan megsérült. N a g y i s t o k Imre tette a panaszt, akit K i s C i b o l y a István, C i b o l y a Ferenc és S z a s z k ó János úgy megverték, hogy 16 nap alatt gyógyult csak fel a szenvedett sérülésekből. Ugyanakkor azonban C i b o l y a Ferenc is megsérült, mert ötöt meg N a g y I s t o k és F a z e k a s Simon verték meg. A szegedi törvényszék a napokban ítélkezett ebben a korcsmai hősködési ügyben. A két C i b o l y a t és S z a s z k ó Jánost súlyos testi sértés vétségéért 6-6 hónapi fogházra ítélték, N a g y I s t o k és F a z e k a s egyenkint 14-14 napi fogházat kaptak.

— **Névváltoztatás.** Lilienthál Rudolf csongrádi lakos a vezetéknévét, belügyminiszeri engedéllyel *Ligaretre* magyarisította. A belügyminiszter erre vonatkozó engedélyre tegnap érkezett le a vármegyéhez.

— **Furfangos tolvaj.** Gyömbér Ferenc szegvári lakos a Tiszapartól fát szállított haza, s míg odajárt, a kunyhóban kis fiát hagyta, hogy vigyázzon az ott levő kis holmira. Alig ért azonban haza, már ott volt a fia is, hogy visszahívja, mert mint mondta, a kunyhóban egy bácsi várja az apját. Gyömbér mindjárt rosszat sejtett, s mire a kunyhóhoz ért, azt már tényleg kirabolva találta. A furfangos tolvaj, kinek karjába a fiú állítása szerint Sallai Sándor volt tetővalva, akkorra már a ködmönt, társznyát, cíclmi szerket, szerszámokat, azóval minden elemelhető holmit elkezelt. A hatóság a tolvajnak kézre való kerítése végett, a szükkegés, intézkedéseket megteette.

— **Sertésvész Sövényházán.** Sövényháza területén a ragadós sertés vész járványosan fellépett, mit is a vármegye elhárítása a megye összes községeivel tudomásul és megfélelő eljárás megteleté végett — tudatott.

— **Szabadkai vásár.** Szabadkán, az ideai ószi országos vásár f. hó. 28. 29. és 30-ik napjain lesz megtartva. Vészesmentes területekről e vásárra mindenféle lábás jószágok, tehát sertések is felhajthatók.

Az éhalál.

Az éhalál a legszörnyűbb a mi létezik, lassan és fenyegetően közeledik, és hatása már jóval az agonia előtt mutatkozik. S fájdalom a civilizált országokban még elég gyakran fordul elő a halál e neme. Nemcsak azok köréből szedi áldozatait, kik oly szegények, hogy már kis kenyérré se jut nekik, hanem gyakran a gyomor idei elő az éhalál. Mert nem elég az enniával meg is kell azt emésztetni. Szerencsétlen az, ki komoly bajban szenved, hogy a legcsekélyebb táplálékot sem képes magához venni és nem ismeri az eszközt, a melylyel betegségből kigyógyulhat. Gyakran megtörtént már, hogy egy-egy ember éhenhalt, mert gyomra minden táplálékot visszaűtasított. Ha ez a betegség mutatkozik, rögtön el kell vagni fejlődésének minden útját, mert nemcsak, hogy óriási fájdalomt okoz, de a test ügy elgyöngül, a vér oly kevés lesz, hogy teljes fölözslást okoz. Az egyetlen mód, a melylyel a betegség fejlődését megakaszthatjuk az, hogy oly szert alkalmazzunk, mely a vért helyreállítja. Ilyen a Pink-pilula, a mely hasonló esetekben bámulatos eredményt ért el. Számítalan évről tanúszkodó levél közül a következő levelet, Schwartz de Karvitz Etelka kisasszonyt választottuk ki.

— Tudatom önökkel — írja — hogy a Pink-pilulákat bámulatos eredménnyel használtam. Nem tudtam már, hogy mit tegyek, ennem lehetetlen volt, álmom elhagyott s gyöngye voltam a végtelenségig s mindig fáztam, nem tudtam soha fölmelegedni. Az újságokból olvastam a Pink-pilula bámulatos eredményeiről s elhatároztam, hogy próbát teszek vele. Istennek hála jótévő hatása mihamar érezhető lett s ma mintha nem volnék ugyanaz, kitűnően táplálkozom, jól alszom, egyszerűen jól vagyok.

A vért helyreállító Pink pilula ismét rendszerezte a vérkeringést, a mi a gyomrot egészségessé tette s így a szegény beteget sok szenvedéstől, talán a haláltól mentette meg. Minden esetben, a midőn a vér elgyöngül, a mi különféle betegséget, ugymint vérszegénységet, sárgaságot, skrofulát, reumát és más betegséget ekor a Pink pilula mindig kitűnő eredménnyel alkalmazható.

„Henneberg-selyem“

— csak akkor valódi, ha közvetlen fölem rendeltetik — fekete, fehér s színes, 45 krtól 14 fti 65 krtig méterenként. Mindenkinél postabér és vámmentesen, hához szállítva! Mintak postarúdlítával küldetnek. **Henneberg f., selyemgyáros** (cs. és kir. udvari-szállító), Zürichben.

Színház.

Szombaton **Torossy Katicza** jutalomjátékát **Pasztor Árpád** vig opette, a **Kadétkisasszony** került előadásra. E rendkívül mulattató operette szerencsés.

szerelosztásban, s a szereplők igyekezetével egész estén vig hangulatban tartotta a szép számú közönséget. Az est fősikere természetesen a jutalmazotté (Lucy) volt, ki aranyos jövedvére, pajzanságával felviláryozta a publikumot. Szírne lépésénél tisztelő több szép virágcsokorral és ajándékokkal halmozta el. **Ferenczy (Williamson)** méltó partnere volt a dacos és pajzán **Lucynak**. Jók voltak az idegorvosok szerepében: **Márton (Black)** Tallián (Brig), **Ujvári (Slack)** és **Baróthy (Frig)**. A harmadik felvonásbeli tűzoltó dalt, melyet a társulat tehetséges karagnya, **Várady Aladár** szerzett, Márton igen szépen és nagy hatással énekelte, s a közönség ezt meg is ismételtette.

Vasárnap délután ifjúsági előadásul **A zsidó honvéde** adatott. A sok apró iskolás gyermek czúttal is csaknem egészen megtöltötte a nézőteret, s örömmel hallani a vidám csengő kacajt, mely egy-egy vidámabb jelenetnél a sok gyermek ajkáról az egész színházat betöltötte.

Este **Szépp Darinka** került szírne, mely a **Torossy** hirtelen rosszullete miatt alapos kihagyásokkal játszódott le, s így már fél tíz órakor vége is volt. A címszerzőben ügy játékaival, mint gyönyörű jelmezeivel **Tarján Irma** kötötte le a közönség érdeklődését. **Papp (Balázs)** ez estén is nagy intelligenciával játszott, s újabb tanuljelt adta annak, hogy a társulat férfiszemélyzetének egyik legtehetségesebb tagja, **Baróthy (Holló)** a vagyonában elteit mézárós talpraeset mondásaival sokszor keltett hangos derültséget.

Hétfőn a helybeli izr. jótékony nőegylet javára **Schönta** n. **Pal** és **Ferencz** társzerzők rendkívül mulattató vigjátéka: **„A sabin nők elrablása“** került szírne. E rendkívül szellemes és komikumteljes vigjáték jóval nagyobb pártolást érdemelt volna. A jelen voltak egész előadás alatt nem jöttek ki a kacagásból, a közönség jövedve, mintha a szereplőkre is átragadt volna, oly kedvvel és hévvel játszottak. A szereplők kivétel nélkül dicséretet érdemelnek.

Kedden Baróthy Antal jutalomjátékul **„New-York szépe“** adott. E nem éppen sikerült darab, dacára a jutalmazott közkedveltségének, nem nagy közönséget vonzott a színházba. **Baróthy** n. a k. tisztelői és barátai egy nagy babérszuszorival és ajándékokkal fejezték ki elismerésüket. A szereplők közül **Ferenczy (Bronton)**, **Ratkay (Harry)**, **Vágó (Blinky)** többször kaptak tapsot sikerült alakításukért. **Baróthy** az egyéniségének és szerepkörének meg nem felelő szerepben (Kurt von Mordker) semmi hatást sem ért el; különben maga a szerep is olyan, hogy abból abszolút semmit nem lehetett csinálni.

Tegnap este a tarsaság búcsú felléptéül **Székely Sándor** jutalomjátékul, **Szepesi Szidi** vendégfelléptével **Csepregi** 3 felvonásos népsziműve, a népsziműirodalom egyik gyöngye: a **„Pirosbugyellari“** került szírne. S aztan legördült a függöny, hogy Thalia csarnokában újra úrrá legyen a csend, a némaság, hol a távozó társulat másfél hónapig itt időzése alatt annyi szórakoztató és vidám estét szerzett a közönségnek.

Nyiltér.

NYILATKOZAT.

Alólírott kinyilatkoztatom, miszerint a Götz Lajos úron **Szentesen**, f. évi okt. hó 19 én a Petőfi-szálloda kávéházi helyiségében elkövetett tetleges sértést felhívott állapotban s meggondolatlanul követtem el és hogy vele szemben magam ily eljárásra ragadtattam — igen sajnálom s tőle ezért únnepélyesen bocsánatot kérek.

Szentesen, 1900. október hó 21-én.

Előtűnk:

Radimecsky István.

Tallián László.

Ujvári Miklós.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **Dr. MATYÓFFY FERENC**
Társ-szerkesztő **BANFALVI LAJOS.**

Schneider-féle Páfrány-tokocsák, (Galandóztató) (elhalt.)

Millió embernek a szer visszadadta teljes egészségét

Kik galandférgyben és gyomorhajban szenvednek.

Pántlikagiliszta fejestől a páfrány-tokocsák által fájdalom nélkül, jótállás mellett, a legrovidebb idő alatt (6 perc alatt) teljesen elhajtatik. Ezen kitűnő gyógyszer fájdalom nélküli gyors és biztos eredményecért jótállás nyújtatik. Nem árt, ha pántlikagiliszta fereg nincs is jelen. — Az életkor megjelölendő. — **Törvényesen védve.** Egy eredeti doboz pontos használati utasítással a bel- és külföld részére 4 fti postai utánvétellel vag. 3.50 előre való beküldésével. A pántlikagiliszta tünetei a következők: Az arc halvány sárga, bágyadt tekintet, kék szemkerék, lesoványodás, cinyalkásodás, bevont nyelvemzsethetlenség étvágytalanság felváltva moló étvágygyal, gyakori rosszullet vagy, éppen ájulások s szédülés föleg éhgyomorral, egy gombolyag felszállása egész a nyakig, nyál összegyűlelés, a test megdagadása, gyomorsav, gyomorhév, gyakori felbőgös, bélgörös, hengergetés, hullámszerű mozgások, szűró, szívó fájdalom és szúrások a belekben, seivdobogás, a vérmérges rendtienségei, különösen nőknél, gyakori véletlenül beálló fűfajás, a búskomorságra való hajlam, életuntság és a halál óhajítása. Egyedül valódi kapható: **Schneider József** gyógyszerésznél, **Reszicán**, fűtőca 24. (Délmagyarország) 50—33

Szeder Jánosnak

a tyúkpiacznál, Sarkadi N. Antalné házával szemben levő háza eladó a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett — és azonnal birtokba is bocsájtható. — Ertekezni lehet a tulajdonossal.

Házeladás.

Özv. **Valentin Gáborné** I. t. 195. sz. háza kedvező feltételek mellett eladó. — Ertekezhetni a tulajdonossal. 3—1

193.
1900.

Hirdetmény.

Alulírott felhívom a **köztenyésztesre szánt ménlovak tulajdonosait**, hogy az ez évben megtartandó ménlő vizsgálatnál elővezetni szándékolt méneiket **f. évi október hó 28-ig**, nálam a hivatalos órak alatt mulhatatlanul jelentsek be, annyiaval inkább, mert a be nem jelentett mének a vizsgálatához nem fognak bocsájtatni.

Szentesen, 1900. évi okt. hó 16-án.

Novobáczky Győző.

3—3 gazd. tanácsnok.

Önkéntes árverés.

Kalpagos Szabó Lajosnak, Kosuth utca 381. számú házánál gazdasági és házi eszközök önkéntes **árverés** útján, október hó 25-én, csütörtökön délelőtt 9 órakor eladatnak. 3—3